

AYI, DOMUZ GENEL ZARARLILAR

YABAN DOMUZU

Sus scrofa (L.)

Artiodactyla: Suidae

Yaban domuzu görünüş olarak kalın, kahverengi-gri çizgili bir posta sahiptir. Baş ve omuz genişçe olup, vücut arkaya doğru daralmaktadır. Burun dar, uzun ve düzdür. Vücut uzunluğu 153-240 cm, kuyruk 21-38 cm uzunluğunda düz ve ucu uzunca kıllarla kaplıdır. Kulaklar küçük ve dik olup 24-26 cm' dir. Ağırlıkları ise 60-270 kg arasında değişmektedir. Erkek bireylerde alt köpek dişleri sürekli olarak uzar. Üst köpek dişleri 5-10 cm uzunluğunda olup, ağız kapalı iken dışarıdan görülebilir.

Yaban domuzları birbirleri ile akraba olan 6-20 dişi bireyden oluşan gruplar halinde yaşarlar. Doğuma hazırlanan dişi birey, grubu terk ederek doğumdan sonra yavruları ile birlikte gruba tekrar katılır. Bu yavrular olgunlaşana kadar aynı grupta kalırlar. Erkek yavrular 1-2 yaşına kadar anneleri ile birlikte kalarak daha sonra sürüden ayrılır. Genelde çiftleşme sezonunda erkek bireyler bu sürülere katılırlar. Kızışma döneminde erkek bireyler dişi bireyler tarafından cezbedilmektedirler. Yaban domuzları yılın herhangi bir döneminde çiftleşebilir. Çiftleşme iklime, besine, vb. şartlara bağlıdır. Dişiler 10 aylık, erkekler ise 5-7 aylık olduklarında üreme yeteneğini kazanırlar. Dişiler yılda iki sefer yavrular. Gebelik süresi 108-120 gün kadardır. Her bir doğumda ortalama 5-6 yavru dünyaya getirirler. Yeni doğan yavrular 400-800 g olup, 8-12 haftalık olunca süttten kesilirler. Gelişmeleri 5-6 yaşına kadar devam eder. Erkekler, yavru bireylere bakmazlar ve tek başlarına hareket ederler. Doğal şartlarda domuzlar en fazla 9-10 yıl yaşarlar. Ancak avlanma gibi dış etkenlerden dolayı ortalama ömürleri 1-2 yıl olarak gerçekleşir.

Zarar Şekli

Kültür alanlarında yeni gelişen bitkilerin köklerini topraktan sökerek zarar verirler. Bitkilerin tüm organlarını yiyerek, kemirerek ve ezerek zararlı olurlar. Bu alanlarındaki zararı sebebiyle ürünlerde ekonomik kayba neden olurlar. Toprakta yaptıkları tahribat nedeniyle toprak yapısının bozulmasına ve erozyona neden olur. İnsanlar ve hayvanlar için tehlikeli olan birçok parazitin taşıyıcısıdır. Yaban domuzları diğer yaban hayatı için tehlikelidir. Bitkisel ve hayvansal üretimde sulama amaçlı kurulan göletlerde meydana getirdikleri hasarlar ise bir başka sorundur.

Konukçuları

Yaban domuzları omnivor canlılardır. Besin kaynağının bulunduğu yere ve zamana bağlı olarak beslenme davranışları farklılık göstermekle birlikte genellikle geceleri beslenirler. Ancak soğuk ve nemli dönemlerde öğle saatlerinde, sıcak ve kurak dönemlerde sabahın erken saatlerinde beslenirler. Bitkisel materyallerin yanı sıra, kuş yumurtası, leş, fare, böcek ve solucanlarla da beslenirler. Ayrıca buzağı, kuzu, oğlak gibi çiftlik hayvanları için tehlikelidirler ve bu canlıları avlama yetenekleri vardır.

Mücadele Yöntemleri

Kültürel Mücadele

Yaban domuzunu bulunduğu alandan korkutup kaçırmak için herhangi bir etkin metot yoktur. Korkuluk kullanmak genelde etkisiz olmaktadır. Yaban domuzlarının kültür alanlarına girişini engellemek için çit kullanımı küçük araziler, hariç uygun değildir. Elektrikli çit uygulaması bazı alanlar için uygun olmasına karşın geniş arazide uygulanması mümkün değildir. Mücadelede canlı yakalayan kutu ve ağıl tipi tuzaklar kullanılabilir. Bu tuzakların içerisine bırakılan yeme gelen domuzlar, tuzağın girişinde bulunan kapılardan (tek yönlü kapı ya da giyotin tipi kapı) geçtiğinde, bir tetik mekanizması vasıtasıyla kapı kapanmakta ve geri çıkamamaktadır. Popülasyonu dengelemek için avlanmak en iyi yöntemdir. Uluslararası herhangi bir doğa koruma listesinde yer almamaktadırlar.

AYI

Familya: Ursidae (Ayıgiller)

Ayılar genellikle iri yapılı kısa bacaklı hayvanlardır. Erkek ayılar daima dişilerden daha iri olurlar. Bu iri gövdelerine karşın çoğu iyi bir tırmanıcı ve usta bir yüzücüdür. İnsanlar gibi topukları da yere değmek üzere bütün ayak tabanını basarak yürüyebilirler. Her ayağında beş parmak, parmaklarının ucunda da içeri çekilmeyen tırnakları vardır.

AYI

Familya: Ursidae (Ayıgiller)

Genellikle kuytu orman köşelerindeki ağaç oyuklarında ya da büyük kayaların arasında oluşan çukurlarda, mağaralarda, inlerde, yaşarlar. Kış gelmeden önce bol bol beslenerek semiren ayılar kışın büyük bir bölümünü inlerinde, düzensiz biçimde uyuyarak geçirirler. Ama bu uzun uyuklama gerçek bir kış uykusu sayılmaz.

İnsanlar tarafından, postu eti ve yağı için olduğu kadar anı değeri için de avlanan ayılar doğada yabani olarak 15-30 yıl kadar, yakalanıp insanlarca bakıldıklarında ise çok daha uzun yaşarlar.

Yaban Hayvanlardan Zararlı Olanlarla M¼cadele

Koruma altında olan yaban hayvanlarından;

- a) Pop¼lasyon b¼y¼kl¼g¼n¼n aşıırı artması nedeniyle yaşama ortamlarını tahrip edenler,
- b) Tedavisi mümkün olmayan sakatlık ve hastalığı bulunanlar,
- c) Halk sağlığını tehdit edenler,
- d) Yaban hayvanlarına ve doğal yaşama ortamlarına zarar verenler,
- e) Genetik deformasyona uğramış, nesli bozabilecek olanlar, zararlı olarak kabul edilir.

Koruma altında olmayan yaban hayvanlarından;

a) Tarım alanlarına, tarım ürünlerine, hayvancılığa, balıkçılığa ve diğer arazi kullanım şekillerine yönelik ciddi zarar verenler,

b) Evcil hayvanlara zarar verenler,

c) Ormanlara zarar verenler,

d) Sulara zarar verenler,

e) Mala ve cana kastedenler veya saldıranlar,

f) Güvenlik, hava güvenliği ve kamu yararını tehdit eder duruma gelenler,

ile benzeri durumlara sebebiyet verenler zararlı olarak kabul edilir.